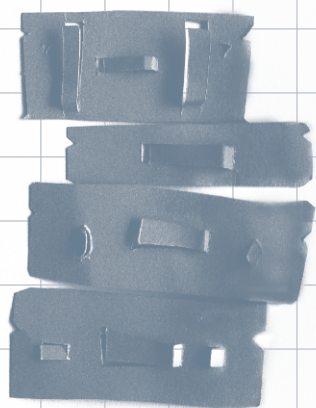

SCENARIUSZ POCHODZI Z PUBLIKACJI
„EDUKACJA GLOBALNA NA PLASTYCE I ZAJĘCIACH
ARTYSTYCZNYCH W GIMNAZJUM” WYDANEJ PRZEZ
CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ W 2015 ROKU
W RAMACH PROJEKTU „W ŚWIAT Z KLASĄ”

AKTUALIZACJA W RAMACH PROJEKTU
„ŚCIEŻKI DO CELÓW” W 2019 ROKU

O POCZUCIU WYOBECOWANIA. EKSPRESJA

Młodzież odwołuje się do własnych doświadczeń i zastanawia się, co to znaczy być „obcym”, „innym”, „nowym”, co wprowadzi ją w zagadnienie migracji oraz różnorodności i stosunków międzykulturowych. Zajęcia mają na celu kształtowanie empatii i poczucia solidarności u młodych ludzi oraz uwrażliwienie ich na kwestie społeczne

- m.in. na sytuację uchodźców i uchodźczyń oraz różnych mniejszości
- w szerokim tego słowa znaczeniu.

To także przestrzeń na refleksję nad sposobami radzenia sobie z poczuciem wyobcowania. Poprzez pracę plastyczną młodzież będzie mogła wyrazić swoje emocje i dowie się, czym charakteryzuje się ekspresja w sztuce.

Zagadnienia:

- ▶ Migracje
- ▶ Różnorodność i stosunki międzykulturowe

Czas trwania:

- ▶ 45 minut

Pytanie kluczowe:

- ▶ Co to znaczy czuć się wyobcowanym/wyobcowaną we współczesnym świecie?

Cele zajęć:

- ▶ Poznasz pojęcie ekspresji w sztuce i dowiesz się, czym charakteryzuje się obraz ekspresyjny.
- ▶ Zastanowisz się, co to znaczy czuć się wyobcowanym/

wyobcowaną i w jaki sposób można sobie radzić w takiej sytuacji.

Podstawa programowa dla szkoły podstawowej:

- ▶ Klasy VI,VII: I.1,5, II.2,

Zagadnienie plastyczne:

- ▶ Ekspresjonizm w malarstwie
- ▶ Rola środków wyrazu artystycznego w tworzeniu ekspresji dzieła (barwa, linia, faktura)

Metody:

- ▶ Rozmowa ukierunkowana poparta pokazem
- ▶ Dyskusja
- ▶ Ćwiczenie praktyczne

Formy pracy:

- ▶ Praca w parach lub małych grupach

Technika wykonania pracy plastycznej:

- ▶ Malowanie farbami (plakatowe, tempera)

Środki dydaktyczne i materiały:

- ▶ Przykłady dzieł ekspresjonizmu
- ▶ Szary papier
- ▶ Farby, przybory malarskie

Cele Zrównoważonego Rozwoju:

- ▶ 10 Mniej nierówności

MIN

Wprowadzenie

10

0

10

15

5

Praca właściwa

20

5

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Zaproś uczniów i uczennice do dyskusji na forum, zadając pytanie kluczowe: co to znaczy czuć się wyobcowanym/wyobcowaną we współczesnym świecie? Zachęć do zastanowienia się nad następującymi pytaniami pomocniczymi:
 - ▶ Jakie osoby lub grupy społeczne mogą czuć się wyobcowane?
 - ▶ Czy ktoś czuł się lub czuje się czasem wyobcowany? Co to znaczy? W jakich sytuacjach?
 - ▶ W jaki sposób można sobie radzić z poczuciem wyobcowania?
 - ▶ Kto może pomóc w przezwyciężaniu poczucia wyobcowania?
2. W kontekście rozmowy o poczuciu wyobcowania zwróć uwagę młodzieży na kwestię współczesnych migracji; poproś o wyjaśnienie pojęć: migrant/migrantka, emigrant/emigrantka, imigrant/imigrantka, uchodźca/uchodźczyni. Powiedz, że kwestie migracji zostały ujęte w Agendzie 2030 ONZ jako wyzwanie dla świata. Podjęciem wyzwania ma być realizacja Celów Zrównoważonego Rozwoju. O ich powiązaniu z migracjami więcej informacji znajdziesz tutaj: <http://bit.ly/SDGMigracje> (Definicje znajdziesz w słowniczku pojęć edukacji globalnej na stronie: <https://globalna.ceo.org.pl/slowniczek>).

Przed zajęciami możesz się także zapoznać z następującymi materiałami CEO dotyczącymi migracji i uchodźstwa :

- ▶ materiały z projektu „Rozmawiamy o uchodźcach”: <https://migracje.ceo.org.pl>
- ▶ Joanna Kostrzewa scenariusz zajęć „Jesteśmy tacy sami. Ponadczasowe przesłanie wiersza Edwarda Stachury »Ite missa est«”, w: „Edukacja globalna na zajęciach języka polskiego w szkole podstawowej”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2018: <http://bit.ly/CEOTacySami>.
- ▶ Sylwia Międzybrodzka scenariusz zajęć „»Przeżycie normalnego dnia staje się czymś wyjątkowo dziwnym dla człowieka« (Elsi Adajew). Dyskutujemy o migrantach i migrantkach w kontekście noweli Latarnik Henryka Sienkiewicza.”, w: „Edukacja globalna na zajęciach języka polskiego w szkole podstawowej”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2018: <http://bit.ly/CEOMigranciLatarnik>

3. Porusz z młodzieżą kwestię wyrażania emocji w sztuce. Poproś, aby uczniowie i uczennice wymienili, jakie środki artystycznego wyrazu można zastosować, aby wyrazić uczucia i emocje (np.: kolor, koloryt, kontrast, deformacja, kontur – w razie potrzeby wyjaśnij poszczególne pojęcia). Przedstaw wybrane przykłady obrazów ekspresjonistycznych, które zilustrują omawiane pojęcia.

Przykłady obrazów ilustrujących środki artystycznego wyrazu stosowane przez ekspresjonistów:

- ▶ „Gwiaździsta noc” – Vincent van Gogh (wyrazisty sposób położenia farby, mocne ślady pędzla, widoczna faktura obrazu, ciemny koloryt)
- ▶ „Krzyk”, „Rozpacz” – Edward Munch (deformacja [zniekształcenie], czarny kontur)
- ▶ „Niebieski koń” – Franc Marc (abstrakcyjny koloryt)
- ▶ „Maska III” – Emil Nolde (żywe plamy kolorystyczne, mocne kontrasty kolorystyczne)

1. Podziel klasę na pary lub małe grupy (w zależności od ilości osób w klasie). Wyjaśnij, na czym będzie polegała praca plastyczna, którą ma wykonać młodzież: na arkuszu szarego papieru każda para lub grupa obrysowuje kształt jednej z osób, która w wybranej przez siebie pozie kładzie się na szarym papierze rozłożonym na podłodze pracowni. W ten sposób uczniowie i uczennice otrzymają kontur człowieka, który stanowi trzon pracy. W dalszej kolejności młodzież ma za zadanie na zewnętrznej części konturu namalować te czynniki, które, jej zdaniem, sprawiają, że w danym otoczeniu człowiek może czuć się obcy, inny lub nowy (to mogą być konkretne, realne przedmioty, symbole, sytuacje, którym towarzyszą omówione uczucia), natomiast wewnątrz sylwetki umieścić pomysły na to, co można zrobić, aby taki człowiek nie czuł się wyobcowany, osamotniony, inny. Zachęć, aby młodzież odwoływała się do własnych doświadczeń oraz do sytuacji, które zna z najbliższego otoczenia.
2. Wspólnie powieście prace na tablicy lub ścianie i obejrzyjcie je, a następnie poproś, aby każda para lub grupa krótko skomentowała swoją pracę – do jakiego doświadczenia się odwołała, czy było ono bardziej osobiste czy dotyczyło jakiegoś konkretnego zagadnienia w szerszej perspektywie? Sprawdź, czy ktoś poruszył kwestię poczucia wyobcowania przez grupy mniejszościowe w Polsce – np. uchodźców/uchodźczyń, czy w ogóle obcokrajowców/obcokrajowczyń.

PRACA DOMOWA:

1. W ramach pracy domowej możesz zachęcić młodzież do dalszej refleksji nad poczuciem empatii i solidarności w odniesieniu do migrantów/migrantek. Podkreśl jednak, że w tym kontekście nie chodzi o litość i ubolewanie nad ich położeniem (często faktycznie trudnym), a raczej o szukanie rozwiązań i pomysłów, co można robić, żeby ich wspierać. Poproś, aby każdy odrysował na arkuszu papieru swoją dłoń i w każdy z palców wpisał po jednym pomysłem na działania wspierające migrantów/migrantki w nowym miejscu. Wyjaśnij, że technika wykonania tej pracy jest dowolna, może to być: zdjęcie, napis, kolaż.
- Zwróć też szczególną uwagę na to, że aby udzielić ludziom w różnych sytuacjach życiowych najskuteczniejszego wsparcia, należy skonsultować z nimi swój pomysł, i upewnić się, czy dana forma pomocy lub wsparcia jest im potrzebna i zostanie rzeczywiście wykorzystana.

Źródła, czyli skąd zaczerpnąć inspirację do poprowadzenia zajęć dotyczących migracji?

Projekt artystyczny dotyczący uchodźstwa w Australii:

<http://therefugeeartproject.com/home/faqs/>.

Lista uchodźców/uchodźczyń-artystów/artystek:

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_refugees#Art.

Filmy Fundacji na rzecz Różnorodności Społecznej powstałe w ramach serii filmowej „Narracje migrantów”: <http://bit.ly/NarracjeMigrantów>.

Kinga Białek, „Migracje na świecie”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016: <http://bit.ly/MigracjeNaSwiecie>.

Film „Wywiad z Elsim”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016: <http://bit.ly/FilmElsi>.

Film „Wywiad z Lahoudem”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016: <http://bit.ly/FilmLahoud>.

Zestaw plansz do wydrukowania w formacie A4 zawierający podstawowe informacje na temat Celów Zrównoważonego Rozwoju, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2018: <https://globalna.ceo.org.pl/cele-zrownowazonego-rozwoju>.

Platforma społeczna ONZ, Cele Zrównoważonego Rozwoju: <http://www.un.org.pl>.

Portal Uchodźcy.info: <http://uchodzy.info/infos/pojecia-i-definicje>.

Scenariusz bazowy stworzony w ramach projektu „Rozmawiamy o uchodźcach”: „Rozmowa o uchodźcach w Polsce. Scenariusz dwóch lekcji”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016: <https://migracje.ceo.org.pl/kategorie/scenariusz-bazowy>.

Scenariusz pochodzi z publikacji „Edukacja globalna na plastyce i zajęciach artystycznych w gimnazjum” wydanej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w 2015 roku w ramach projektu „W świat z klasą”.

Publikacja dostępna pod adresem: http://bit.ly/WSK_Plastyka
Aktualizacja w ramach projektu „Ścieżki do Celów” w 2019 roku.

Autorki: Mirosława Ciacharowska, Elżbieta Krawczyk, Jolanta Minor, Beata Wasilewska

Aktualizacja: Jolanta Minor, Justyna Zamojda

Projekt jest współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP oraz ze środków Unii Europejskiej.

polska pomoc

Materiał jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Centrum Edukacji Obywatelskiej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2019. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.